

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

člověk, i když na to stále občas rád zapomíná, je součástí přírodního prostředí. Pohybuje se v jeho rámci a tu úspěšněji, tu s menším ohledem do něj vstupuje. Je tedy více než logické, že zájem na poznání, dokumentaci a ochraně významných přírodních hodnot životního prostředí, včetně celých krajín, se v dějinném kontextu naší země úzce prolíná se zájmem na poznání, dokumentaci a ochraně památkového fondu. Téma spolupráce a koordinace prosazování zájmů ochrany přírody a krajiny a památkové péče rozhodně není nové a je vysoce aktuální.

I to byl důvod, proč byla před více než deseti lety uzavřena smlouva o spolupráci mezi dvěma klíčovými odbornými institucemi, které výše zmíněné zájmy v našem současném legislativním rámci prosazují. Tedy Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky a Národním památkovým ústavem. Tento deklaratorní akt vůle úžeji spolupracovat při prosazování veřejných zájmů a dlouhodobých odborných záměrů obou oborů navázal, tak říkajíc, na z významné části společně prožité 20. století. Uzavřená dohoda o spolupráci si kladla zcela racionální cíle: zejména pokud možno předcházet vzájemným odborným sporům.

Od uzavření této smlouvy se klíčovou položkou jejího naplňování stalo intenzivněji než v předchozím období rozvíjené spolupráce vzájemné seznamování s různorodostí pohledů na jednotlivé oblasti společného zájmu. Děje se tak zejména formou každoročních společných odborných setkání. Při pátém takovém setkání v říjnu 2021 jsme dospěli k názoru, že je čas výsledky své odborné činnosti také vzájemně šířejí sdílet, například formou jejich souhrnnější publikace v jednom médiu. Realizací tohoto záměru je číslo časopisu Zprávy památkové péče, které držíte v ruce, a zde zejména prvních osm příspěvků, zařazených do sekce In medias res: Opuštěná krajina. Další dva příspěvky k tématu pak tvoří ještě část Zprávy tohoto čísla.

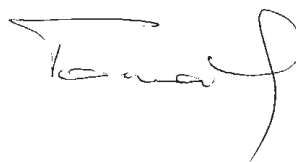
Vlastním tématem, kterému se setkání odborných pracovníků obou organizací věnovalo, byla právě „Opuštěná krajina“. Z pohledu péče o přírodu a krajinu je tento fenomén, tak charakteristický pro mnohé části České republiky, nepochybně jednou z nejzajímavějších výzev při posuzování krajinného rázu v působnosti státní ochrany přírody a krajiny. Z pohledu ochrany památkového fondu pak při vyslovení tohoto sousloví téměř jistě každému jako první na mysli vytane problematika archeologizované krajiny. Nicméně v kontextu naší země jsou dříve nuceně opuštěné i krajiny zcela přemodelované lidskou činností. Je dobře, že i taková místa jeden z příspěvků, který našel svou cestu do tohoto čísla Zpráv památkové péče, představuje. Stejně tak je třeba uvítat i zamyšlení nad problematikou obnovy dříve zaniklých či téměř zaniklých sídel v jejich původní stopě. Současný stav poznání kulturní krajiny a ochrana hodnot v ní z pohledu péče o přírodu a krajinu i památkové péče má různé legislativní pozadí i zkušenosti s fungováním veřejné správy. Různé jsou i zkušenosti práce s vlastníky a veřejností a i ty se promítly do obsahu některých příspěvků.

Věříme, že koncept tohoto čísla Zpráv památkové péče nezůstane ojedinelým a také že pro spolupráci obou institucí bude inspirací pro další kolegy. Pro krajinu a památky v ní jsou hledání všech nástrojů prezentace a vysvětlování smyslu ochrany jistě důležité!

V části Studie a materiálu uzavírají toto číslo dva příspěvky z oblasti technologie v památkové péči, které jsou výstupem projektů vědy a výzkumu. Z obsahu nelze nezmínit vzpomínku na emeritního ředitele NPÚ, památkáře a především vzácného člověka Aleše Krejčů.

Inspirativní chvíle strávené nad texty tohoto čísla vám přeje

Martin TOMÁŠEK

OBSAH

IN MEDIAS RES: OPUŠTĚNÁ KRAJINA

- Věra Kučová, Pavel Pešout, Martin Tomášek*; Spolupráce Národního památkového ústavu a Agentury ochrany přírody a krajiny ČR při ochraně přírodního a kulturního dědictví / 487
- Zdeněk Lipský, Lucie Kupková, Pavel Chromý, Zdeněk Kučera, Lukáš Brůha, Tomáš Janík, Markéta Potůčková, Eva Štefanová*; Zaniklé krajiny Česka / 496
- Karel Kuča*; Sídla zaniklá v letech 1945–1989 a jejich památkový potenciál / 509
- Jiří Havlice, Lenka Militká, Martin Tomášek*; Dopady kůrovcové kalamity na archeologické dědictví v lesním prostředí / 523
- Daniel Šnejd, Michaela Špinarová, Gabriela Šťastná*; Konfrontace hodnot zaniklých a zanikajících sídel v oblasti tzv. širšího pohraničí jižních Čech s jejich novou či plánovanou výstavbou / 529
- Michal Zezula, Jan Lenart, Ondřej Malina, Petr Martinec, Radim Kravčík, Martin Krůl*; Brownfield, nebo historická krajina? Digitální model reliéfu krajiny zaniklé Karviné a jeho interpretace / 544
- Jakub Novák*; Mizející krajina Šternberska, Moravskobrounska a Dvorcecka / 573
- Vladimír Mikeš*; Některé z problémů obnovy zaniklých sídel na Broumovsku: limity výstavby a paměť krajiny / 584

STUDIE A MATERIÁLE

- Veronika Burianová, Kristýna Jilková, Petr Kuneš, Martin Havlík Míka*; Průzkum opaxitové kachlové fasády hotelu Grand v Pardubicích / 589
- Zdeněk Holý*; Transparentní povrchové úpravy na mobiliáři ze dřeva / 596

ZPRÁVY: OPUŠTĚNÁ KRAJINA

- Český les – krajina s pamětí (*Tomáš Peckert, Kamila Konášová*) 603/ Osudy zaniklých obcí v pohraničním pásu Vitorazska (*Michaela Skuhrová, Jiří Havlín*) 608/

NEKROLOG

- Za Alešem Krejčů (*Vlastislav Oúroda, Josef Štulc*) 613/

RECENZE

- „Konsenzuální“ architektura Karla Kotase (*Jan Obrtlík*) 613/

RESUMÉ

- Summary / 616

OBSAH ROČNÍKU ZPP 82 / REJSTŘÍK ROČNÍKU ZPP 82

- / 624 / 625

